

L'ingrés mínim vital, una urgència en plena urgència

La prestació impulsada pel govern espanyol arriba en un moment d'increment de la desigualtat i després d'un periple polític per a la seva aprovació

Un home busca ferralla en un contenidor del centre de Barcelona | Adrià Costa

"Desenvoluparem l'ingrés mínim vital (IMV) com a prestació de Seguretat Social". La promesa quedava literalment així recollida a l'acord de coalició segellat entre el PSOE i Podem el 30 de desembre. Sense calendari concret. Sis mesos després, sense que entrés en els càlculs inicials, aquesta prestació destinada a combatre la pobresa severa rep el vistiplau de la Moncloa perquè es posi en marxa al juny. L'esclat de la pitjor pandèmia en un segle ha estat la palanca per aprovar una mesura urgent en plena emergència provocada per una triple crisi: sanitària, econòmica i social.

[noticia]203096[/noticia]

A l'espera que el govern espanyol acabi d'anunciar-ne els detalls, l'abast que s'ha esbossat de l'IMV és que oferirà cobertura a 850.000 llars (<https://www.naciodigital.cat/noticia/203096/ingr/minim/vital/cinc/preguntes/amb/resposta>) a tot l'Estat -prop de 2,3 milions de persones- que estan en situació d'extrema vulnerabilitat i que tindrà un impacte de 3.000 milions sobre les arques públiques. Aquest ingrés ha estat una reivindicació històrica de moviments socials que va prendre força, especialment, a partir de la crisi del 2008, quan la pobresa es va disparar i les desigualtats es van agreujar.

En l'actualitat, es calcula que hi ha un 20% de ciutadans a l'Estat amb greus dificultats per tenir cobertes les necessitats bàsiques, un percentatge que s'arrossega des de fa anys i que no s'ha

revertit ni amb els governs del PP ni en els dos anys que porta Pedro Sánchez a la Moncloa. A la pobresa estructural, se li suma ara la urgència sobrevinguda d'haver d'atendre una allau de persones que arran de l'epidèmia s'han quedat sense ingressos i al llindar de la pobresa. Els serveis socials i les entitats que atenen persones vulnerables s'han vist desbordades en els darrers dos mesos. També per perfils de demandants que fins ara no havien necessitat recórrer a ajuts.

Les dades registrades il·lustren la magnitud de la urgència. La taxa d'atur registrat en aquests moments és del 14,41% -en el cas de Catalunya el 10,66%- , però caldrà veure com evoluciona la desocupació tenint present que en aquests moments hi ha prop de dos milions de persones afectades per un ERTO, i que moltes d'elles encara no han cobrat l'atur (<https://www.naciodigital.cat/noticia/202651/finis/80000/catalans/encara/no/cobrat/subsidi/erto/segons/treball>) ni saben quan l'ingressaran.

Es calcula que hi ha un 20% de ciutadans a l'Estat amb greus dificultats per tenir cobertes les necessitats bàsiques

Les conseqüències de la crisi ja s'han començat a notar, sobretot a nivell local. Els ajuntaments han estat els primers que han hagut d'entomar la nova realitat. A Barcelona, per exemple, els serveis socials municipals han atès 6.000 nous usuaris des que va començar l'epidèmia. Es tracta de persones que mai havien requerit ajuda o que no la sol·licitaven des de fa més d'un any.

El fenomen dels nous pobres també ha estat una realitat en l'àmbit del sensellarisme. El 33% de les persones sense sostre ateses per l'Ajuntament de Barcelona durant l'epidèmia no vivien al carrer abans de l'arribada del coronavirus. L'empobriment de moltes famílies, de fet, ha posat a prova l'estructura dels serveis socials. En el cas de Barcelona, les xarxes veïnals impulsades per atendre necessitats de persones vulnerables asseguren haver rebut usuaris no atesos per l'Ajuntament i Creu Roja ja ha atès més de 195.000 persones des de l'esclat de la crisi sanitària i calcula que se superaran les 200.000.

[noticia]202286[/noticia]

Les previsions són que els efectes en el mercat laboral tinguin continuïtat i l'Organització Internacional del Treball (OIT) pronostica una pèrdua de 12 milions de llocs de feina a jornada completa al conjunt d'Europa, mentre que la Comissió Europea preveu que el percentatge d'atur a l'estat espanyol assolirà el 19%.

Tot plegat agreuja una situació de precarietat estructural en què el 24% de la població catalana està en risc de pobresa, el 28% dels infants estan en situació vulnerable i cada dia es desnonen 39 famílies a Catalunya. Tot plegat, la radiografia del context en què es posarà a prova el nou ingrés mínim vital.

Un periple polític fins a l'aprovació

L'aprovació d'aquesta prestació no ha estat exempt de tensions polítiques en el si de la coalició de govern, que durant la gestió de la crisi ha anat encadenant xocs sobre l'abast de les mesures socials i econòmiques. Aquest divendres serà presentat pel ministre de Seguretat Social, Inclusió i Migracions, el socialista José Luis Escrivá, i pel vicepresident social i líder de Podem, Pablo Iglesias. Tots dos han estat protagonistes del periple polític per accelerar una mesura que ha topat amb reticències de la línia més ortodoxa del govern i amb plans diferents d'implantació no tant pel fons com per les formes.

Amb l'esclat de la crisi, els d'Iglesias consideren que el seu programa "pren més sentit que mai", motiu pel qual han buscat marcar perfil a l'hora d'aplicar les receptes per pal·liar els efectes econòmics i socials. Han insistit per activa i per passiva que es respondrà amb un "escut social" que assenyalen que no es va impulsar durant la crisi del 2008, una expressió que Sánchez ha fet seva.

La mesura ha topat amb reticències de la línia més ortodoxa del govern espanyol

A finals de març els d'Iglesias van pressionar entre bambolines i públicament perquè el consell de ministres aprovés un ingrés mínim vital pont mentre s'acabava de dissenyar el definitiu. Per contra, Escrivá era partidari d'aprovar la renda vital mínima definitiva. Però Podem temia que s'allargués en el temps, així que va plantar batalla fins a aconseguir convèncer Sánchez d'implantar-lo amb caràcter urgent. Entremig es van produir xocs de declaracions, com la portaveu del govern espanyol i ministra d'Hisenda, María Jesús Montero, refredant un calendari que va ser matisat per la pròpia Moncloa 48 hores després.

El desenvolupament de l'ingrés mínim ha avançat, de fet, en paral·lel a altres discrepàncies com la negativa a suspendre el pagament de lloguers, la decisió tardana de decretar un confinament total, el permís dels nens per passejar i, més recentment, l'acord amb Bildu per derogar "íntegrament" la reforma laboral que va aprovar el PP l'any 2012. Tot i això, finalment s'aprova aquest divendres la prestació i ho fa també en plena croada de la dreta contra la coalició de govern. De fet, ja han titllat despectivament de "pagueta" la mesura.

Sigui com sigui, la d'avui no deixa de ser una victòria de moviments socials, amb la comissió promotora de la ILP per la renda garantida de ciutadania (RGC) al capdavant. La comissió va aconseguir l'aprovació de la RGC al Parlament i ara consideren que l'ingrés mínim vital impulsat pel govern espanyol representa un pas endavant per estendre la mesura.

Des del Departament de Treball, Assumptes Socials i Famílies han demanat que la renda garantida sigui subsidiària de l'ingrés mínim vital i que, per tant, les prestacions puguin ser complementàries. La conselleria reclama també assumir la gestió de la nova prestació, com faran el País Basc i Navarra, concessió atorgada pel govern espanyol a canvi de lligar curt el suport del PNB per, per exemple, una eventual sisena pròrroga de l'estat d'alarma. També que es permetin mecanismes flexibles per facilitar que els beneficiaris de la RGC passin a cobrar la renda mínima sense una sobrecàrrega burocràtica i després complementar-la des de la Generalitat.

La comissió promotora de la ILP per a la renda garantida de ciutadania demana que la nova prestació sigui compatible amb la de la Generalitat

Diosdado Toledano és representant de la comissió i celebra la "voluntat política" de fer efectiva la mesura per part de la Moncloa. Una mesura que confia que doni cobertura a les famílies en situació de "pobresa severa". Toledano es mostra prudent sobre el disseny final de l'IMV però confia que quan s'apliqui sigui "compatible i complementari" amb la RGC de Catalunya. "Així ho

vam demanar al govern espanyol", assegura.

Toledano també confia que l'IMV no segueixi el mateix camí que la llei de dependència estatal -paralitzada i retallada després de la seva aprovació- i que no quedi encallada com la RGC a Catalunya. La RGC es va aprovar el 2017 però no ha estat fins al 28 d'abril que el Govern en va aprovar el reglament. Mentrestant, la comissió promotora ha denunciat reiteradament que la prestació no arribava a tothom que se'n podia beneficiar i ha assenyalat totes les traves administratives i demores per accedir-hi.

Ara, Toledano considera que l'IMV pot "evidenciar" els dèficits de la RGC. "Si hi ha persones que no cobren la prestació de la Generalitat però sí que ingressen la del govern espanyol, es demostrarà que la RGC no s'ha administrat bé", afirma. El banc de proves serà el mes de juny, quan està previst que s'activi la prestació.

[noticiadiari]2/201655[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202916[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202926[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202971[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202681[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202295[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/202521[/noticiadiari]